

UNIVERZITA KARLOVA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra informačních technologií a technické výchovy

POSUDEK VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení autora: **Bc. Vít Pěnkava**

Studijní program: **Učitelství informačních a komunikačních technologií pro 2. stupeň základní školy a střední školy (N0114A300094)**

Studijní obor: **Učitelství informačních a komunikačních technologií pro 2. stupeň základní školy a střední školy**

Název tématu práce v českém jazyce: **Faktory ovlivňující implementaci malé revize RVP na základních školách**

Rok odevzdání: **2024**

Jméno a tituly vedoucího: **PhDr. Ondřej Neumajer, Ph.D.**

Pracoviště: **KITTV PedF UK**

Kontaktní e-mail: **ondrej.neumajer@pedf.cuni.cz**

I. Základní náležitosti listinné podoby práce:

Diplomová práce se skládá ze 100 stran obsahujících 2 tabulky, 12 obrázků, seznam zkratk, seznam použitého software a 6 příloh – přepisů rozhovorů s respondenty. Rozsah vlastního textu závěrečné práce včetně mezer a poznámek pod čarou je 108 818 znaků, což naplňuje požadavky na rozsah diplomových prací (min. 108 tis. znaků). Český abstrakt se skládá ze 131, anglický ze 148 slov. Seznam literatury se skládá ze 63 zdrojů, z čehož je 10 zahraničních. U některých položek seznamu literatury není patrně omylem dodržen citační standard (např. č. 30). V prohlášení autor uvádí, jak v obecné rovině použil umělou inteligenci, v textu práce samotné ale konkrétní použití již označena nejsou.

Kromě rozsahu abstraktů, kdy je minimální rozsah stanoven na 200 slov, práce naplňuje náležitosti a členění závěrečné práce.

II. Obsah a odborná úroveň práce:

Cílem práce je identifikovat klíčové faktory ovlivňující proces implementace tzv. malé revize rámcových vzdělávacích programů na základních školách. K dosažení tohoto cíle zvolil autor kvalitativní výzkum s využitím metody zakotvené teorie a polostrukturovaného rozhovoru se šesti pedagogickými pracovníky z různých základních škol. Jako jeden z dalších cílů diplomant uvádí přinést nejen nové poznatky do akademické diskuze, ale také praktická doporučení, která mohou podpořit budoucí implementace kurikulárních změn.

V kapitolách 1 a 2 diplomant popisuje aktuální situaci dvoustupňového kurikula v České republice, součástí druhé je i popis organizovaných aktivit, které mají školy v zavedení ŠVP podle nového RVP podpořit. Ve 3. kapitole najdeme vstup do školní evaluace a srovnání tří vybraných autoevaluačních nástrojů digitálních kompetencí učitelů. Kapitola 4 a 5 popisuje

metodologii a zejm. výsledky vlastního kvalitativního výzkumu. V 6. kapitole je provedeno shrnutí, diskuze výsledků a doporučení pro pedagogickou praxi.

Obsah práce je vysoce aktuální. Práce byla vytvářena v době, kdy paralelně zpracovával Národní pedagogický institut výsledky šetření *Připravenost škol na výuku dle revidovaného RVP* a Česká školní inspekce zveřejnila tematickou zprávu *Digitální kompetence a infromatické myšlení žáků ZŠ a SŠ*. Zatímco s prvním zdrojem diplomant pracuje, druhý nezmiňuje, což považuji za chybu. Jedná se totiž o první dva zásadnější veřejné zdroje, které přinášejí data ze škol a zpětnou vazbu na proběhlé malé revize RVP v základních školách.

Autor přichází s několika vlastními zajímavými postřehy. Například na straně 31 problematizuje procentuální hodnocení uplatňované v nástroji ProfilUčitel21. Pokud se učitel ohodnotí jako integrátor (úroveň B1), dosáhne v hodnocení pouhých 33-50 %, což znamená v běžné klasifikaci studentů známku nedostatečnou. Diplomant doporučuje úroveň B1-B2 označit na 100 %, kdy by B2-C2 reprezentovalo hodnocení nad 100 %. Takové hodnocení by více odpovídalo prohlášení, že se neočekává kompletního dosažení nejvyšších úrovní.

Jiným zajímavým postřehem je upozornění na rozpor mezi dokumentem *Hlavní směry revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání* a *Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*, kdy malá revize RVP přinesla redukci obsahu v oblasti, kterou druhý dokument slibuje naopak posílit.

Práce se obsahově zaměřuje na informatiku, resp. digitální kompetence, což je v souladu se zadáním. Nicméně by jí prospělo, kdyby byla více konfrontována s předchozími tuzemskými výzkumy procesu zavádění nových RVP/ŠVP, jejichž předměty se zabývali čeští výzkumníci, např. prof. Tomáš Janík, dr. Jan Tupý nebo dr. Dominik Dvořák. Případně s reformami výuky informatiky, které probíhají v mnoha vyspělých státech světa v poslední dekádě. Obecně lze konstatovat, že diplomant čerpá ve významné míře zdroje z veřejných zdrojů české státní správy, zatímco vědecké práce výzkumníků jsou citovány méně často.

Odborná úroveň práce odpovídá úrovni pro tento typ závěrečných prací. Diplomant si je vědom omezení zkoumaného vzorku (6 spíše pozitivně náhodně zvolených respondentů) a charakteru kvalitativního šetření.

III. Výsledky a přínos práce

Práci považuji za přínosnou, poodkrývající problematiku a aktuální stav revizí RVP v oblasti infromatického myšlení a digitálních kompetencí žáků, resp. motivaci a postoje pedagogů, kteří mají tuto problematiku ve školách na starosti, aby tyto změny národního a školního kurikula byli schopni na své škole vhodně implementovat.

Podle zjištění diplomanta není úspěšná implementace otázkou formální kvalifikace učitelů, ale spíše kombinací motivace, postojů a odhodlání překonávat překážky, což doplňují vedlejší fenomény, mezi které patří i způsob nabízené podpory škole a pedagogickému sboru od vzdělávacích institucí.

Užitečný postřeh – minimálně pro kurikulární instituci, kterou je NPI – přináší diplomant v kapitole 5.2 *Vedlejší fenomény a jejich souvislosti*, kde si všímá, že polostrukturované dotazníky učitelům přinášejí oproti kvantitativnímu šetření realizovanému NPI jiné výsledky. Podle šetření diplomanta pracovali všichni respondenti s modelovými ŠVP nebo s podklady k výuce z webu iMyšlení, zúčastnili se nějakého webináře, či prezenčního školení. Klíčovým faktorem pro přijímání podpory pro změny ŠVP je čas: respondenti „nemají čas na podporu, které musí věnovat souvislý čas několik hodin.“ Toto zjištění například vysvětluje, proč jinak vysoce hodnocené konzultace k digitální infrastruktuře poskytované školám prostřednictvím tzv. IT guru patřily mezi učiteli mezi ty méně využívané, délka konzultace byla totiž stanovena na 4 hodiny. Klíčová je tedy časová náročnost takové podpory, která představuje jednu z největších překážek, které tvůrci ŠVP čelí.

Za inspirativní považuji návrh diplomanta využít umělou inteligenci, která by dokázala analyzovat chování učitele a z něj určit silné a slabé stránky, aniž by musel učitel podstoupit autoevaluační proces s využitím příslušného online nástroje. Tato myšlenka je ale pouze námětem bez dalšího podrobnějšího rozpracování.

Získané poznatky publikované v práci považuji za užitečné a komplementární ke kvantitativnímu šetření realizovanému NPI. Formulovaná doporučení bude možné promítnout do podoby podpory školám NPI a MŠMT pro tzv. velké revize RVP.

IV. Zpracování

Předložená závěrečná práce má logicky uspořádanou strukturu a je zpracována přehledně. Autor používá spíše úsporný styl vyjadřování, který je nejvíce patrný v prvních třech kapitolách (RVP, ŠVP a evaluace). Autor směřoval svoji primární pozornost na podstatu zkoumaného fenoménu a rozpracování širšího kontextu a okolností kolem něj nechtěl trávit více času.

Faktické chyby se v práci vyskytují ojediněle. Diplomant v kapitole 2.4.2 uvádí, že financování aktivit na podporu malé revize pochází ze zdrojů operačního programu Jan Amos Komenský, pod který spadá IPs Kurikulum. Pravda je ale taková, že tato podpora je financována implementací komponenty 3.1 *Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace Národního plánu obnovy* v projektu DIGI, nikoli Kurikulum.

Práce bohužel obsahuje řadu překlepů (např. „...dle RVP Zv...“ na str. 8) a zdvojených se slov (např. „...a nabízí školám v této oblasti nabízí rozsáhlou podporu...“ na str. 8 nebo „Kritéria jsou jsou následující“ na str. 32). Častou a opakovanou chybou je malé písmeno na začátku věty, které lze patrně chápat jako důsledek způsobu strojového zpracování textu (LaTeX/Writefull/Overleaf). Zkratka České školní inspekce je kódována v seznamu zkratk jako ČSI (místo ČŠI), což se propisuje do výskytů v celém textu.

V kapitole 3.4 *Srovnání evaluačních nástrojů* jsou uvedena kritéria, která reflektují přístupnost, funkce a další vlastnosti zkoumaných evaluačních nástrojů. Číslovaný seznam je pro tento účel zela nevhodný, vhodná by byla tabulka či jiný strukturovaný formát.

Příkladem nepečlivosti je uvedení jedné (byť jednodstavné) kapitoly *Silné a slabé stránky výzkumu* dvakrát, jako 6.5 (str. 57) a 6.7 (str. 58). Z uvedeného je evidentní, že na finální korektury nezbyl diplomantovi dostatek času.

V. Další vyjádření, komentáře a připomínky vedoucích:

-

VI. Případné otázky pro obhajobu a náměty do diskuze:

Z poslední tematické zprávy ČŠI (11/2024) k této problematice vyplývá, že dvě třetiny škol zatím nepřistoupily k záměru revize RVP rozprostrít dřívější obvyklý obsah předchozí vzdělávací oblasti (Informační a komunikační technologie) do jiných než infromatických předmětů. Narazil jste na tuto informaci při komunikaci s respondenty? Jak si tento postup vysvětlujete?

VII. Celková úroveň práce:

Diplomová práce je původní, přináší bezprostřední vhléd do vysoce aktuálního procesu zavádění nových rámcových a školních vzdělávacích programů v oblasti informatiky a digitálních kompetencí žáků a formuluje několik doporučení, které může decizní sféra využít v plánovaném procesu tzv. velkých revizí kurikula. Práce obsahuje několik formálních i faktických chyb, u kterých jsem přesvědčen, že by je diplomant při dostatečném času pro její sepsání dovedl eliminovat.

Práce splňuje podmínky kladené na práce v daném studijním programu.

Místo, datum a podpis: V Praze 13. ledna 2025

.....